

2021/2026(INL)

09.11.2021

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

με προτάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με συστήματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές
(2021/2026(INL))

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Εισηγήτρια: Sophia in 't Veld

(Πρωτοβουλία – άρθρο 47 του Κανονισμού)

(Συντάκτρια της πρότασης: Sophia in 't Veld)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....	3
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΑΝΗ ΔΕΣΜΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ	13
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	19

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

με προτάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με συστήματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές (2021/2026(INL))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη το άρθρο 225 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 4 παράγραφος 3 και το άρθρο 49 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 21 παράγραφος 2, το άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β), και τα άρθρα 80, 82, 87, 114, 311 και 337 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως τα άρθρα 7, 8 και 20,
- έχοντας υπόψη την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, ιδίως το άρθρο 8,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες¹ («οδηγία για τους επί μακρόν διαμένοντες»),
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1806 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή²,
- έχοντας υπόψη την οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής³,
- έχοντας υπόψη τα κριτήρια της Κοπεγχάγης και το σύνολο των κανόνων της Ένωσης (το κεκτημένο) που μια υποψήφια χώρα πρέπει να υιοθετήσει, να εφαρμόσει και να επιβάλει ώστε να είναι επιλέξιμη για προσχώρηση στην Ένωση, και ιδίως τα κεφάλαια

¹ ΕΕ L 16 της 23.1.2004, σ. 44.

² ΕΕ L 303 της 28.11.2018, σ. 39.

³ ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73.

23 και 24,

- έχοντας υπόψη τις προειδοποιητικές επιστολές της Επιτροπής προς την Κύπρο και τη Μάλτα, της 20ής Οκτωβρίου 2020, για την κίνηση διαδικασιών επί παραβάσει όσον αφορά τα συστήματά τους χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές,
- έχοντας υπόψη την επιστολή της Επιτροπής προς τη Βουλγαρία, της 20ής Οκτωβρίου 2020, στην οποία επισημαίνονται ανησυχίες σχετικά με ένα σύστημα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές και ζητούνται περαιτέρω διευκρινίσεις,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής, της 23ης Ιανουαρίου 2019, με τίτλο «Προγράμματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές στην Ευρωπαϊκή Ένωση»,
- έχοντας υπόψη την παρουσίαση από την Επιτροπή, στις 20 Ιουλίου 2021, δέσμης τεσσάρων νομοθετικών προτάσεων για την ενίσχυση των κανόνων της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,
- έχοντας υπόψη τα ψηφίσματά του της 16ης Ιανουαρίου 2014 σχετικά με την προσφερόμενη προς πώληση ιθαγένεια της ΕΕ⁴, της 18ης Δεκεμβρίου 2019 σχετικά με το κράτος δικαίου στη Μάλτα μετά τις πρόσφατες αποκαλύψεις σχετικά με τη δολοφονία της Daphne Caruana Galizia⁵, της 10ης Ιουλίου 2020 σχετικά με μια ολοκληρωμένη πολιτική της Ένωσης για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας – το σχέδιο δράσης της Επιτροπής και άλλες πρόσφατες εξελίξεις⁶, της 17ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ασφάλειας⁷, της 29ης Απριλίου 2021 σχετικά με τη δολοφονία της Daphne Caruana Galizia και το κράτος δικαίου στη Μάλτα⁸,
- έχοντας υπόψη τη μελέτη της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 2018, με τίτλο «Citizenship by Investment (CBI) and Residency by Investment (RBI) schemes in the EU» (Συστήματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές (CBI) και χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές (RBI) στην ΕΕ),
- έχοντας υπόψη τη μελέτη της Υπηρεσίας Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2021, με τίτλο «Avenues for EU action in citizenship and residence by investment schemes - European added value assessment» (Ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με συστήματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές - Αξιολόγηση της ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας) («Μελέτη EAVA της EPRS»),
- έχοντας υπόψη τη μελέτη της Milieu Ltd με τίτλο «Factual analysis of Member States Investors' Schemes granting citizenship or residence to third-country nationals investing in the said Member State – Study Overview» (Εμπειριστατωμένη ανάλυση της κατάστασης των επενδυτικών προγραμμάτων των κρατών μελών στο πλαίσιο των

⁴ ΕΕ C 482 της 23.12.2016, σ. 117.

⁵ ΕΕ C 255 της 29.6.2021, σ. 22.

⁶ ΕΕ C 371 της 15.9.2021, σ. 92.

⁷ ΕΕ C 445 της 29.10.2021, σ. 140.

⁸ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2021)0148

οποίων χορηγείται ιθαγένεια ή άδεια διαμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών που επενδύουν στο εν λόγω κράτος μέλος – Επισκόπηση μελέτης), η οποία εκπονήθηκε για λογαριασμό της Επιτροπής τον Ιούλιο του 2018,

- έχοντας υπόψη τις δραστηριότητες της Ομάδα παρακολούθησης της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων (DRFMG), η οποία συστάθηκε στο πλαίσιο της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων για το θέμα αυτό, και ιδίως τις ανταλλαγές απόψεων που πραγματοποίησε με την Επιτροπή, ακαδημαϊκούς, την κοινωνία των πολιτών και δημοσιογράφους στις 19 Δεκεμβρίου 2019, 11 Σεπτεμβρίου 2020 και 4 Δεκεμβρίου 2020, καθώς και την επίσκεψή της στη Μάλτα στις 19 Σεπτεμβρίου 2018,
 - έχοντας υπόψη τα άρθρα 47 και 54 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (A9-0000/2021),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Πρόεδρος της Επιτροπής von der Leyen, πριν από την επικύρωση του διορισμού της από το Κοινοβούλιο, δεσμεύτηκε στις πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή της περιόδου 2019-2024⁹ να υποστηρίξει το δικαίωμα πρωτοβουλίας του Κοινοβουλίου και δεσμεύτηκε να απαντήσει με νομοθετική πράξη όταν το Κοινοβούλιο εγκρίνει ψηφίσματα με τα οποία ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Πρόεδρος της Επιτροπής von der Leyen, στην ομιλία της για την κατάσταση της Ένωσης στις 16 Σεπτεμβρίου 2020, δήλωσε τα εξής: «Είτε όσον αφορά την υπεροχή του ευρωπαϊκού δικαίου, την ελευθερία του Τύπου, την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης ή ακόμα και την πώληση «χρυσών διαβατηρίων». Οι ευρωπαϊκές αξίες δεν είναι προς πώληση.»·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι αρκετά κράτη μέλη εφαρμόζουν συστήματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές (CBI) και χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές (RBI), τα οποία χορηγούν ιθαγένεια ή άδεια διαμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών με αντάλλαγμα κυρίως οικονομικές παραμέτρους υπό μορφή «παθητικών» επενδύσεων κεφαλαίων· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα συστήματα CBI/RBI χαρακτηρίζονται από ελάχιστες έως μηδενικές απαιτήσεις φυσικής παρουσίας και προβλέπουν μια ταχεία διαδικασία απόκτησης άδειας διαμονής ή ιθαγένειας σε ένα κράτος μέλος σε σύγκριση με τους συμβατικούς διαύλους· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι χρόνοι διεκπεραίωσης των αιτήσεων διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών¹⁰.
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ύπαρξη συστημάτων CBI/RBI επηρεάζει όλα τα κράτη μέλη· λαμβάνοντας υπόψη ότι η εφαρμογή ενός συστήματος CBI/RBI από ένα μεμονωμένο κράτος μέλος έχει, ως εκ τούτου, σημαντικά εξωτερικά επακόλουθα για άλλα κράτη μέλη· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα εξωτερικά επακόλουθα δικαιολογούν ρύθμιση από

⁹ «Μια Ένωση που επιδιώκει περισσότερο - Το πρόγραμμά μου για την Ευρώπη - Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019-2024)» της υποψήφιας Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ursula von der Leyen, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_el.pdf.

¹⁰ Μελέτη EAVA της EPRS, πίνακας 9, σ. 28-29.

την Ένωση·

- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ιθαγένεια της Ένωσης αποτελεί μοναδικό και θεμελιώδες καθεστώς που απονέμεται στους πολίτες της Ένωσης συμπληρωματικά προς την εθνική ιθαγένεια και αντιπροσωπεύει ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα της ολοκλήρωσης της Ένωσης, παρέχοντας ίσα δικαιώματα στους πολίτες σε ολόκληρη την Ένωση·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η απονομή της εθνικής ιθαγένειας αποτελεί προνόμιο των κρατών μελών, το οποίο, ωστόσο, πρέπει να ασκείται καλόπιστα, σε πνεύμα αμοιβαίου σεβασμού, με διαφάνεια, σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας και με πλήρη σεβασμό του δικαίου της Ένωσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ένωση έχει θεσπίσει μέτρα για την εναρμόνιση των οδών νόμιμης μετανάστευσης προς την Ένωση και των δικαιωμάτων που συνδέονται με τη διαμονή, όπως για παράδειγμα η οδηγία για τους επί μακρόν διαμένοντες·
- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι η λειτουργία συστημάτων CBI οδήγησε στην εμπορευματοποίηση της ενωσιακής ιθαγένειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η εν λόγω εμπορευματοποίηση δικαιωμάτων δεν είναι συμβατή με τις αξίες της Ένωσης, ιδίως με την ισότητα·
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Μάλτα και η Κύπρος εφαρμόζουν συστήματα CBI· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 13 Οκτωβρίου 2020, η Κύπρος ανακοίνωσε ότι θα αναστείλει το σύστημά της CBI, διεκπεραιώνοντας μόνο τις αιτήσεις που έλαβε πριν από τον Νοεμβρίου 2020·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Βουλγαρία, η Κύπρος, η Εσθονία, η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Λετονία, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα, οι Κάτω Χώρες, η Πορτογαλία και η Ισπανία εφαρμόζουν επί του παρόντος συστήματα RBI με ελάχιστα επίπεδα επενδύσεων που κυμαίνονται από 60 000 EUR (Λετονία) έως 1 250 000 EUR (Κάτω Χώρες)·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τη μελέτη EAVA της EPRS, στο πλαίσιο συστημάτων CBI/RBI, έχουν εγκριθεί 42 180 αιτήσεις και έχουν αποκτήσει άδεια διαμονής ή ιθαγένεια στα κράτη μέλη περισσότερα από 132 000 άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μελών της οικογένειας αιτούντων από τρίτες χώρες, ενώ η συνολική επένδυση εκτιμάται σε 21,4 δισεκατομμύρια EUR από το 2011 έως το 2019¹¹·
- IA. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αιτήσεις στο πλαίσιο συστημάτων CBI/RBI διεκπεραιώνονται συχνά με τη συνδρομή εμπορικών διαμεσολαβητών, οι οποίοι ενδέχεται να λάβουν ένα ποσοστό του τέλους αίτησης· λαμβάνοντας υπόψη ότι σε ορισμένα κράτη μέλη οι εμπορικοί διαμεσολαβητές έχουν διαδραματίσει ρόλο στην ανάπτυξη και την προώθηση των συστημάτων CBI/RBI·
- IB. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Επιτροπή έχει κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει κατά της Κύπρου και της Μάλτας λόγω του ότι η χορήγηση ιθαγένειας της Ένωσης για προκαθορισμένες πληρωμές ή επενδύσεις χωρίς να υπάρχει δεσμός με τα οικεία κράτη

¹¹ Μελέτη EAVA της EPRS.

μέλη υπονομεύει την ουσία της ιθαγένειας της Ένωσης·

- ΠΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα συστήματα CBI/RBI ενέχουν ευρύ φάσμα κινδύνων, όπως, μεταξύ άλλων, η διαφθορά, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, οι απειλές κατά της ασφάλειας και η φοροαποφυγή· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κίνδυνοι αυτοί δεν μπορούν να αξιολογηθούν σωστά λόγω έλλειψης διαφάνειας και ότι επί του παρόντος η διαχείρισή τους δεν είναι επαρκής, γεγονός που οδηγεί σε ανεπαρκή έλεγχο και έλλειψη δέουσας επιμέλειας όσον αφορά τους αιτούντες στο πλαίσιο συστημάτων CBI/RBI στα κράτη μέλη·
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα συστήματα CBI/RBI τείνουν να εφαρμόζονται σε κράτη μέλη τα οποία είναι ιδιαίτερα επιρρεπή σε κινδύνους που σχετίζονται με το χρηματοοικονομικό απόρρητο, όπως για παράδειγμα η φοροαποφυγή, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η διαφθορά· λαμβάνοντας υπόψη ότι το χρηματοοικονομικό απόρρητο παρεμποδίζει τη διαφάνεια των συστημάτων CBI/RBI και διαταράσσει την εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών·
- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κράτη μέλη δεν συμβουλευονται πάντα τις βάσεις δεδομένων της Ένωσης για τους ελέγχους ιστορικού των αιτούντων στο πλαίσιο συστημάτων CBI/RBI· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κράτη μέλη δεν ανταλλάσσουν συστηματικά τα αποτελέσματα των εν λόγω ελέγχων και διαδικασιών·
- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) έχει εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές για τον περιορισμό της καταστρατήγησης του Κοινού Προτύπου Αναφοράς μέσω της κατάχρησης συστημάτων CBI/RBI¹²·
- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία της Επιτροπής να συστήσει ομάδα εμπειρογνομόνων για τα συστήματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές με στόχο την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των εκπροσώπων των κρατών μελών σχετικά με ένα κοινό σύνολο ελέγχων ασφαλείας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ομάδα αυτή δεν έχει συνεδριάσει από το 2019·
- ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες τρίτες χώρες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806, οι πολίτες των οποίων έχουν πρόσβαση στην Ένωση χωρίς θεώρηση, εφαρμόζουν συστήματα CBI με χαμηλές ή μηδενικές απαιτήσεις διαμονής και ανεπαρκείς ελέγχους ασφαλείας, ιδίως όσον αφορά τη νομοθεσία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα εν λόγω συστήματα CBI διαφημίζονται ως «χρυσά διαβατήρια» με ρητό σκοπό τη διευκόλυνση των ταξιδιών χωρίς θεώρηση στην Ένωση· λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες υποψήφιες χώρες εφαρμόζουν παρόμοια συστήματα με το πρόσθετο αναμενόμενο όφελος μιας πιθανής μελλοντικής προσχώρησης στην Ένωση·

¹² Preventing abuse of residence by investment schemes to circumvent the CRS (Πρόληψη της κατάχρησης συστημάτων για τη χορήγηση άδειας διαμονής σε επενδυτές με σκοπό την παράκαμψη του ΚΠΑ), ΟΟΣΑ, 19 Φεβρουαρίου 2018, και Corruption Risks Associated with Citizen- and Resident-by-Investment Schemes (Κίνδυνοι διαφθοράς που συνδέονται με τα συστήματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές), ΟΟΣΑ, 2019.

- ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το δικαίωμα των τρίτων χωρών να επιτρέπουν στους πολίτες τους να αλλάζουν όνομα ενέχει κίνδυνο, διότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών θα μπορούσαν να αποκτήσουν την ιθαγένεια τρίτης χώρας στο πλαίσιο συστήματος CBI και στη συνέχεια να αλλάξουν το όνομά τους και να εισέλθουν στην Ένωση με το νέο αυτό όνομα·
- Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 15 Οκτωβρίου 2021, οι κυπριακές αρχές ανακοίνωσαν ότι θα ανακαλέσουν την ιθαγένεια 39 ξένων επενδυτών και έξι μελών των οικογενειών τους που είχαν καταστεί Κύπριοι πολίτες στο πλαίσιο προγράμματος CBI· λαμβάνοντας υπόψη ότι λίγο πάνω από το ήμισυ των 6 779 διαβατηρίων που εκδόθηκαν από την Κύπρο στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος μεταξύ 2007 και 2020 εκδόθηκαν χωρίς να έχουν διενεργηθεί επαρκείς έλεγχοι ιστορικού των αιτούντων¹³.
1. θεωρεί ότι τα συστήματα χορήγησης ιθαγένειας ή διαμονής κυρίως βάσει οικονομικής επένδυσης (συστήματα CBI/RBI), γνωστά και ως «χρυσά διαβατήρια» ή «χρυσές θεωρήσεις», είναι αντιφατικά από δεοντολογική και νομική άποψη·
 2. υπενθυμίζει τη θέση του ότι τα συστήματα CBI/RBI παρουσιάζουν, εκ φύσεως, ορισμένους σοβαρούς κινδύνους και θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά από όλα τα κράτη μέλη¹⁴. επισημαίνει ότι, μετά το ψήφισμά του της 16ης Ιανουαρίου 2014 σχετικά με την προσφερόμενη προς πώληση ιθαγένεια της ΕΕ, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη δεν έχουν λάβει επαρκή μέτρα για την αντιμετώπιση των εν λόγω συστημάτων·
 3. υποστηρίζει ότι τα συστήματα CBI υπονομεύουν την ουσία της ενωσιακής ιθαγένειας, η οποία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα της ολοκλήρωσης της Ένωσης, παρέχοντας ένα μοναδικό και θεμελιώδες καθεστώς στους πολίτες της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ψήφου στις ευρωπαϊκές και τοπικές εκλογές·
 4. θεωρεί ότι η ιθαγένεια της Ένωσης δεν είναι εμπόρευμα που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εμπορίας ή πώλησης ούτε έχει ποτέ σχεδιαστεί ως τέτοιο στις Συνθήκες·
 5. αναγνωρίζει ότι η ρύθμιση της απόκτησης ιθαγένειας αποτελεί πρωτίστως αρμοδιότητα των κρατών μελών, αλλά τονίζει ότι η αρμοδιότητα αυτή πρέπει να ασκείται καλή τη πίστει, σε πνεύμα αμοιβαίου σεβασμού, με διαφάνεια, σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας και με πλήρη σεβασμό του δικαίου της Ένωσης¹⁵. θεωρεί ότι,

¹³ <https://agenceurope.eu/en/bulletin/article/12814/25>.

¹⁴ Ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2019 σχετικά με το κράτος δικαίου στη Μάλτα μετά τις πρόσφατες αποκαλύψεις σχετικά με τη δολοφονία της Daphne Caruana Galizia, της 10ης Ιουλίου 2020 σχετικά με μια ολοκληρωμένη πολιτική της Ένωσης για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας – το σχέδιο δράσης της Επιτροπής και άλλες πρόσφατες εξελίξεις, της 17ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την Ένωση Ασφάλειας, και της 29ης Απριλίου 2021 σχετικά με τη δολοφονία της Daphne Caruana Galizia και το κράτος δικαίου στη Μάλτα.

¹⁵ Βλ. τη συλλογιστική που χρησιμοποιήθηκε στις διαδικασίες επί παραβάσει που κίνησε η Επιτροπή κατά της Μάλτας και της Κύπρου όσον αφορά τα συστήματά τους χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_20_1925), και τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουλίου 1992 στην υπόθεση C-369/90, Mario Vicente Micheletti κ.λπ. κατά Delegación del Gobierno en Cantabria, ECLI:EU:C:1992:295· απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1999 στην υπόθεση C-179/98, Βελγικό Δημόσιο κατά Fatna Mesbah, ECLI:EU:C:1999:549· απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Φεβρουαρίου 2001 στην

όταν τα κράτη μέλη δεν ενεργούν σε πλήρη συμμόρφωση με τα εν λόγω πρότυπα και αρχές, υπάρχει νομική βάση για ανάληψη δράσης από την Ένωση· θεωρεί ότι η αρμοδιότητα της Ένωσης θα μπορούσε επίσης να προκύψει βάσει του άρθρου 21 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) όσον αφορά ορισμένες πτυχές του δικαίου ιθαγένειας των κρατών μελών¹⁶.

6. πιστεύει ότι οι ευνοϊκές προϋποθέσεις και οι ταχείες διαδικασίες που προβλέπονται για τους επενδυτές στο πλαίσιο συστημάτων CBI/RBI, σε σύγκριση με τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες που ισχύουν για άλλους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι επιθυμούν να αποκτήσουν διεθνή προστασία, δικαίωμα διαμονής ή ιθαγένεια, εισάγουν διακρίσεις, στερούνται δικαίου χαρακτήρα και υπονομεύουν την ακεραιότητα του κερτημένου της Ένωσης στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης·
7. θεωρεί ότι τα συστήματα CBI θα πρέπει να διακρίνονται από τα συστήματα RBI, καθώς ενέχουν πολύ διαφορετικούς κινδύνους και, ως εκ τούτου, απαιτούν κατάλληλες νομοθετικές και πολιτικές προσεγγίσεις της Ένωσης· αναγνωρίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη σχέση μεταξύ των συστημάτων RBI και της ιθαγένειας, καθώς η χορηγούμενη άδεια διαμονής μπορεί να διευκολύνει την πρόσβαση στην ιθαγένεια·
8. σημειώνει ότι δύο κράτη μέλη διαθέτουν συστήματα CBI, συγκεκριμένα η Κύπρος (η οποία επί του παρόντος εξετάζει μόνο τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν πριν από τον Νοέμβριο του 2020) και η Μάλτα, και ότι 13 κράτη μέλη διαθέτουν συστήματα RBI, όλα με αποκλίνοντα ποσά και επιλογές επενδύσεων και με αποκλίνοντα πρότυπα ελέγχων και διαδικασιών· εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε ανταγωνισμό για τους αιτούντες μεταξύ των κρατών μελών και να δημιουργήσει έναν ανταγωνισμό προς τα κάτω με την υποβάθμιση των προτύπων ελέγχου και τη μείωση της δέουσας επιμέλειας προκειμένου να προωθηθεί η χρήση των συστημάτων¹⁷.
9. θεωρεί ότι ο ρόλος των διαμεσολαβητών στην ανάπτυξη και την προώθηση συστημάτων CBI/RBI, καθώς και στην προετοιμασία μεμονωμένων αιτήσεων, συχνά χωρίς διαφάνεια ή λογοδοσία, συνιστά σύγκρουση συμφερόντων επιρρεπή σε κατάχρηση, και, ως εκ τούτου, απαιτεί αυστηρή και δεσμευτική ρύθμιση των εν λόγω διαμεσολαβητών, πέραν της απλής αυτορρύθμισης και των κωδίκων δεοντολογίας·
10. εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για την έλλειψη ολοκληρωμένων ελέγχων ασφαλείας, διαδικασιών ελέγχου και δέουσας επιμέλειας στα κράτη μέλη που διαθέτουν συστήματα CBI/RBI· αποδοκιμάζει το γεγονός ότι τα κράτη μέλη δεν συμβουλευονται πάντα τις διαθέσιμες βάσεις δεδομένων της Ένωσης και δεν ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα των εν λόγω ελέγχων και διαδικασιών, επιτρέποντας την υποβολή

υπόθεση C-192/99, The Queen κατά Secretary of State for the Home Department, ex parte: Manjit Kaur, ECLI:EU:C:2001:106· απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Μαρτίου 2010 στην υπόθεση C-135/08, Janko Rottman κατά Freistaat Bayern, ECLI:EU:C:2010:104· και απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Μαρτίου 2019 στην υπόθεση C-221/17, M.G. Tjebbes κ.λπ. κατά Minister van Buitenlandse Zaken, ECLI:EU:C:2019:189.

¹⁶ Μελέτη EAVA της EPRS, σ. 43-44.

¹⁷ Μελέτη EAVA της EPRS, σ. 57· Preventing abuse of residence by investment schemes to circumvent the CRS (Πρόληψη της κατάχρησης συστημάτων για τη χορήγηση άδειας διαμονής σε επενδυτές με σκοπό την παράκαμψη του ΚΠΑ), ΟΟΣΑ, 19 Φεβρουαρίου 2018

διαδοχικών αιτήσεων σε ολόκληρη την Ένωση·

11. εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι η ομάδα εμπειρογνομόνων για τα συστήματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές, η οποία απαρτίζεται από εκπροσώπους των κρατών μελών, δεν συμφώνησε σε ένα κοινό σύνολο ελέγχων ασφαλείας πριν από το τέλος του 2019, όπως της έχει ανατεθεί· θεωρεί ότι αυτό καταδεικνύει τα όρια της υιοθέτησης διακυβερνητικής προσέγγισης όσον αφορά το θέμα, και υπογραμμίζει την ανάγκη για ανάληψη δράσης από την Ένωση·
12. εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για το γεγονός ότι οι απαιτήσεις διαμονής για την επιλεξιμότητα στο πλαίσιο των συστημάτων RBI/CBI των κρατών μελών δεν περιλαμβάνουν πάντα τη συνεχή και αποτελεσματική φυσική παρουσία και είναι δύσκολο να ελεγχθούν, με αποτέλεσμα να προσελκύνονται δυνητικά κακόπιστοι αιτούντες, οι οποίοι, χωρίς να έχουν κανέναν δεσμό με το εν λόγω κράτος μέλος, αγοράζουν την εθνική ιθαγένεια αποκλειστικά και μόνο για την πρόσβαση που παρέχει στην Ένωση·
13. εκφράζει την ανησυχία του για το γεγονός ότι, εάν τα κράτη μέλη δεν επιβάλουν τη συνεχή και πραγματική φυσική διαμονή, οι υπήκοοι τρίτων χωρών θα μπορούσαν να αποκτήσουν το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος δυνάμει της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες χωρίς πενταετή συνεχή και νόμιμη διαμονή, πράγμα που αποτελεί απαίτηση δυνάμει της εν λόγω οδηγίας·
14. εκφράζει την ικανοποίησή του για τις διαδικασίες επί παραβάσει που κίνησε η Επιτροπή στα τέλη Οκτωβρίου του 2020 κατά της Κύπρου και της Μάλτας σχετικά με τα οικεία συστήματα CBI· καλεί την Επιτροπή να επιταχύνει αυτές τις διαδικασίες και να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει κατά κρατών μελών για συστήματα RBI, όπου αυτό δικαιολογείται·
15. θεωρεί ότι η νομοθεσία της Ένωσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την αντιμετώπιση των κινδύνων που ενέχουν τα συστήματα CBI/RBI· χαιρετίζει το γεγονός ότι η δέσμη νομοθετικών προτάσεων της Επιτροπής, της 20ής Ιουλίου 2021, σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, αντιμετωπίζει τα συστήματα RBI, ιδίως προωθώντας τη συμπερίληψη των διαμεσολαβητών στον κατάλογο των υπόχρεων οντοτήτων· θεωρεί, ωστόσο, ότι εξακολουθούν να υπάρχουν κενά, όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι οι δημόσιοι φορείς που εξετάζουν αιτήσεις CBI/RBI δεν θα συμπεριληφθούν στον κατάλογο των υπόχρεων οντοτήτων·
16. σημειώνει ότι οι αιτήσεις στο πλαίσιο συστημάτων CBI/RBI είναι ιδιαίτερα δύσκολο να παρακολουθούνται και να αξιολογούνται όταν αφορούν κοινές αιτήσεις που περιλαμβάνουν διαφορετικά μέλη της οικογένειας· σημειώνει ότι τα δικαιώματα οικογενειακής επανένωσης βάσει της οδηγίας 2003/86/EK του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης¹⁸, εφαρμόζονται μετά την απόκτηση του καθεστώτος διαμονής σε ένα κράτος μέλος, με αποτέλεσμα τα μέλη της οικογένειας να μπορούν να εισέρχονται στην Ένωση χωρίς να υποβάλλονται στους περαιτέρω ειδικούς ελέγχους που απαιτούνται κανονικά στο πλαίσιο των

¹⁸ ΕΕ L 251 της 3.10.2003, σ. 12.

συστημάτων RBI·

17. σημειώνει ότι ο κίνδυνος προέρχεται από τρίτες χώρες που διαθέτουν συστήματα CBI και επωφελούνται από την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για ταξίδια στην Ένωση¹⁹, επειδή οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να αποκτήσουν την ιθαγένεια της εν λόγω τρίτης χώρας με μοναδικό σκοπό να μπορέσουν να εισέλθουν στην Ένωση χωρίς πρόσθετο έλεγχο· τονίζει ότι οι κίνδυνοι επιτείνονται για τις υποψήφιας προς ένταξη στην Ένωση χώρες που διαθέτουν συστήματα CBI/RBI²⁰, διότι τα αναμενόμενα οφέλη από τη μελλοντική προσχώρηση στην Ένωση μπορεί να αποτελέσουν παράγοντα·
18. θεωρεί ότι, δεδομένων των ιδιαίτερων κινδύνων που ενέχουν και της εγγενούς ασυμβατότητάς τους με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, τα συστήματα CBI θα πρέπει να καταργηθούν πλήρως σε όλα τα κράτη μέλη, ζητεί δε από την Επιτροπή να υποβάλει, το 2022, βάσει του άρθρου 21 παράγραφος 2, του άρθρου 79 παράγραφος 2 και του άρθρου 114 ΣΛΕΕ, πρόταση για πράξη προς τον σκοπό αυτό·
19. θεωρεί ότι, δεδομένου ότι τα συστήματα CBI/RBI αποτελούν μορφή καιροσκοπικής συμπεριφοράς και έχουν σοβαρές συνέπειες για την Ένωση και τα κράτη μέλη, δικαιολογείται η χρηματοδοτική συνεισφορά στον προϋπολογισμό της Ένωσης, μεταξύ άλλων ως συγκεκριμένη έκφραση αλληλεγγύης που απορρέει, μεταξύ άλλων, από το άρθρο 80 ΣΛΕΕ· ζητεί, ως εκ τούτου, από την Επιτροπή, το 2022, βάσει του άρθρου 311 ΣΛΕΕ, να υποβάλει πρόταση για τη θέσπιση μιας νέας κατηγορίας ιδίων πόρων της Ένωσης, συνιστάμενης σε έναν «μηχανισμό προσαρμογής συστημάτων CBI και RBI» ο οποίος θα θεσπίζει εισφορά 50 % επί των επενδύσεων που πραγματοποιούνται στα κράτη μέλη στο πλαίσιο συστημάτων CBI/RBI·
20. θεωρεί ότι η συμβολή των συστημάτων CBI/RBI στην πραγματική οικονομία των κρατών μελών είναι περιορισμένη και ότι τα εν λόγω συστήματα δεν συμβάλλουν επαρκώς στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στην ανάπτυξη, διότι σημαντικά ποσά επενδύσεων πραγματοποιούνται απευθείας στην αγορά ακινήτων ή σε ταμεία· θεωρεί ότι οι μεγάλες επενδύσεις που συνδέονται με τα συστήματα CBI/RBI θα μπορούσαν να επηρεάσουν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, ιδίως σε μικρά κράτη μέλη όπου οι εισροές θα μπορούσαν να αντιπροσωπεύουν μεγάλο μερίδιο του ΑΕΠ ή ξένων επενδύσεων²¹· ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει το 2022, βάσει του άρθρου 79 παράγραφος 2 και των άρθρων 80, 82, 87 και 114 ΣΛΕΕ, πρόταση πράξης που θα περιλαμβάνει κανόνες σε επίπεδο Ένωσης για τις επενδύσεις στο πλαίσιο συστημάτων RBI, προκειμένου να ενισχυθεί η προστιθέμενη αξία τους για την πραγματική οικονομία και να εξασφαλιστεί η σύνδεση με τις προτεραιότητες για την οικονομική ανάκαμψη της Ένωσης·
21. ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει, το 2022, βάσει του άρθρου 79 παράγραφος 2 και των άρθρων 80, 82, 87 και 114 ΣΛΕΕ, πρόταση πράξης για τη συνολική ρύθμιση διαφόρων πτυχών των συστημάτων RBI, προκειμένου να εναρμονιστούν τα πρότυπα και οι διαδικασίες και να ενισχυθεί η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της διαφθοράς και της

¹⁹ Αντίγκουα και Μπαρμπούντα, Ντομίνικα, Γρενάδα, Άγιος Χριστόφορος και Νέβις και Αγία Λουκία.

²⁰ Σερβία, Αλβανία, Τουρκία, Μαυροβούνιο και Βόρεια Μακεδονία.

²¹ Μελέτη ΕΑΥΑ της EPRS, σ. 36-39.

φοροδιαφυγής, η οποία θα καλύπτει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα στοιχεία:

- (α) αυξημένη δέουσα επιμέλεια και αυστηρούς ελέγχους ιστορικού·
 - (β) ρύθμιση και περιορισμό των δραστηριοτήτων των διαμεσολαβητών·
 - (γ) υποχρεώσεις των κρατών μελών να υποβάλλουν εκθέσεις στην Επιτροπή σχετικά με τα οικεία συστήματα RBI και τις σχετικές αιτήσεις·
 - (δ) ελάχιστες απαιτήσεις φυσικής διαμονής ως προϋπόθεση για την απόκτηση διαμονής στο πλαίσιο συστημάτων RBI·
22. ζητεί από την Επιτροπή να συμπεριλάβει στην πρότασή της στοχευμένες αναθεωρήσεις των υφιστάμενων νομικών πράξεων της Ένωσης που θα μπορούσαν να αποτρέψουν τα κράτη μέλη από τη θέσπιση επίσημων συστημάτων RBI, όπως για παράδειγμα η περαιτέρω ενίσχυση των νομικών πράξεων στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, και στοχευμένες αλλαγές στην οδηγία για τους επί μακρόν διαμένοντες·
23. ζητεί από την Επιτροπή να ασκήσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη πίεση προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι τρίτες χώρες που εφαρμόζουν συστήματα CBI/RBI και επωφελούνται από την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης σύμφωνα με το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806 θα καταργήσουν τα συστήματά τους CBI και θα μεταρρυθμίσουν τα συστήματά τους RBI ώστε να ευθυγραμμιστούν με το δίκαιο και τα πρότυπα της Ένωσης, και ζητεί επίσης από την Επιτροπή να υποβάλει, το 2022, βάσει του άρθρου 77 παράγραφος 2 στοιχείο α) ΣΛΕΕ, πρόταση πράξης για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806 στο πλαίσιο αυτό· ζητεί να δοθεί εν προκειμένω ιδιαίτερη προσοχή στις υποψήφιες χώρες και προτείνει να συμπεριληφθεί το στοιχείο αυτό στα κριτήρια προσχώρησης·
24. υπενθυμίζει στην Πρόεδρο της Επιτροπής την προσήλωσή της στο δικαίωμα πρωτοβουλίας του Κοινοβουλίου και τη δέσμευσή της να δώσει συνέχεια στις νομοθετικές εκθέσεις πρωτοβουλίας του Κοινοβουλίου που περιλαμβάνονται στις πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή της περιόδου 2019-2024· αναμένει, ως εκ τούτου, από την Επιτροπή να δώσει συνέχεια στο παρόν ψήφισμα με συγκεκριμένες νομοθετικές προτάσεις·
25. εκτιμά ότι οι δημοσιονομικές επιπτώσεις της ζητούμενης πρότασης θα είναι θετικές·
26. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα και τις συνοδευτικές προτάσεις στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ:
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΑΝΗ ΔΕΣΜΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ**

Πρόταση 1: σταδιακή κατάργηση των συστημάτων CBI σε επίπεδο Ένωσης έως το 2025

- Θα πρέπει να θεσπιστεί ένα σύστημα κοινοποίησης και ποσοτώσεων σε επίπεδο Ένωσης για τον μέγιστο αριθμό ιθαγενειών που μπορούν να αποκτηθούν στο πλαίσιο συστημάτων CBI στα κράτη μέλη. Ο αριθμός αυτός θα μειώνεται σταδιακά κάθε χρόνο, φθάνοντας το μηδέν το 2025, προκειμένου τα συστήματα CBI να καταργηθούν πλήρως. Αυτή η σταδιακή κατάργηση θα επιτρέψει στα κράτη μέλη που διατηρούν συστήματα CBI να βρουν εναλλακτικά μέσα για την προσέλκυση επενδύσεων και τη στήριξη των δημόσιων οικονομικών τους. Αυτή η σταδιακή κατάργηση συνάδει με την προηγούμενη θέση του Κοινοβουλίου που διατυπώθηκε σε διάφορα ψηφίσματα και φαίνεται αναγκαία, δεδομένου ότι τα συστήματα CBI αποτελούν σημαντική πρόκληση για την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που κατοχυρώνεται στις Συνθήκες (άρθρο 4 παράγραφος 3 ΣΕΕ).
- Η πρόταση αυτή θα μπορούσε να βασιστεί στο άρθρο 21 παράγραφος 2 και στο άρθρο 79 παράγραφος 2 και, καθώς τα συστήματα CBI επηρεάζουν επίσης την ενιαία αγορά, στο άρθρο 114 ΣΛΕΕ.

Πρόταση 2: ένας ολοκληρωμένος κανονισμός που θα καλύπτει όλα τα συστήματα RBI στην Ένωση

- Για τη ρύθμιση των ιδιαιτεροτήτων των συστημάτων RBI και της ευρείας εφαρμογής τους στα κράτη μέλη, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί ειδικό νομικό πλαίσιο της Ένωσης υπό τη μορφή κανονισμού. Ένας τέτοιος κανονισμός θα εξασφαλίσει την εναρμόνιση σε επίπεδο Ένωσης, θα περιορίσει τους κινδύνους που ενέχουν τα συστήματα RBI και θα θέσει τα εν λόγω συστήματα υπό την εποπτεία της Ένωσης, ενισχύοντας έτσι τη διαφάνεια και τη διακυβέρνηση. Σκοπός του κανονισμού είναι επίσης να αποθαρρύνει τα κράτη μέλη από τη θέσπιση επιζήμιων συστημάτων RBI.
- Ο κανονισμός θα πρέπει να περιλαμβάνει πρότυπα και διαδικασίες σε επίπεδο Ένωσης για αυξημένη δέουσα επιμέλεια και αυστηρούς ελέγχους ιστορικού των αιτούντων. Η πρόταση κανονισμού είναι περισσότερο από δικαιολογημένη, ιδίως αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η ομάδα εμπειρογνομόνων για τα συστήματα χορήγησης ιθαγένειας και άδειας διαμονής σε επενδυτές δεν σημείωσε ποτέ πρόοδο όσον αφορά τα εν λόγω στοιχεία. Ειδικότερα, όλοι οι αιτούντες πρέπει να διασταυρώνονται διαρθρωτικά με όλες τις σχετικές εθνικές, ενωσιακές (SIS, VIS, ECRIS-TCN, ETIAS) και διεθνείς (Ιντερπόλ) βάσεις δεδομένων από τις αρχές των κρατών μελών. Θα πρέπει επίσης να διεξάγονται ανεξάρτητη επαλήθευση των υποβληθέντων εγγράφων, πλήρης έλεγχος του ιστορικού σε όλα τα αστυνομικά αρχεία και εξέταση της εμπλοκής σε προηγούμενες και εν εξελίξει αστικές και ποινικές υποθέσεις, προσωπικές συνεντεύξεις με αιτούντες, καθώς και ενδεδειγμένη επαλήθευση του τρόπου με τον οποίο έχουν συλλεχθεί τα περιουσιακά στοιχεία του αιτούντος και της σχέσης τους με το δηλωθέν εισόδημα.
- Η πρακτική των κοινών αιτήσεων, όπου ένας κύριος αιτών και μέλη της οικογένειας μπορούν να συμμετέχουν στην ίδια αίτηση, θα πρέπει να απαγορεύεται. Θα πρέπει να επιτρέπονται μόνο μεμονωμένες αιτήσεις που υπόκεινται σε ατομικούς και αυστηρούς ελέγχους, ενώ παράλληλα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι δεσμοί μεταξύ των

αιτούντων.

- Ένα σημαντικό στοιχείο του κανονισμού θα πρέπει να είναι η ρύθμιση των διαμεσολαβητών. Θα πρέπει να συμπεριληφθούν τα ακόλουθα σημεία:
 - α) διαδικασία αδειοδότησης σε επίπεδο Ένωσης για διαμεσολαβητές, η οποία περιλαμβάνει διεξοδική διαδικασία με επίδειξη της δέουσας επιμέλειας και έλεγχο της ενδιάμεσης εταιρείας, των ιδιοκτητών της και των συνδεδεμένων εταιρειών της. Η άδεια θα πρέπει να ανανεώνεται κάθε δεύτερο έτος και να εμφανίζεται σε δημόσιο μητρώο της Ένωσης για τους διαμεσολαβητές. Όταν οι διαμεσολαβητές συμμετέχουν στην υποβολή αιτήσεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διεκπεραιώνουν τις εν λόγω αιτήσεις μόνον όταν αυτές καταρτίζονται από διαμεσολαβητές αδειοδοτημένους από την Ένωση. Οι αιτήσεις αδειοδότησης θα πρέπει να υποβάλλονται στην Επιτροπή, με την υποστήριξη των αρμόδιων οργανισμών της Ένωσης, ιδίως του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) και του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ), κατά τη διεξαγωγή των ελέγχων και της διαδικασίας.
 - β) ειδικοί κανόνες για τις δραστηριότητες των διαμεσολαβητών. Σε αυτούς θα πρέπει να περιλαμβάνονται λεπτομερείς κανόνες σχετικά με τους ελέγχους ιστορικού, τη δέουσα επιμέλεια και τους ελέγχους ασφαλείας που πρέπει να διενεργούν οι διαμεσολαβητές σε σχέση με τους αιτούντες, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσής τους να αναθέτουν σε ανεξάρτητους τρίτους την επαλήθευση των εν λόγω ελέγχων.
 - γ) απαγόρευση των πρακτικών εμπορίας των συστημάτων RBI σε ολόκληρη την Ένωση. Σε αυτήν θα πρέπει να περιλαμβάνεται η απαγόρευση στους διαμεσολαβητές που διεκπεραιώνουν αιτήσεις στο πλαίσιο συστημάτων RBI να χρησιμοποιούν τη σημαία της Ένωσης σε οποιοδήποτε υλικό, ιστότοπο ή έγγραφο.
 - δ) σαφείς κανόνες διαφάνειας σχετικά με τους διαμεσολαβητές και τα περιουσιακά τους στοιχεία.
 - ε) μέτρα κατά της διαφθοράς που πρέπει να ληφθούν σε επίπεδο διαμεσολαβητή, μεταξύ άλλων σχετικά με τις κατάλληλες αποδοχές του προσωπικού, τον κανόνα των δύο ατόμων (κάθε στάδιο ελέγχεται από τουλάχιστον δύο άτομα) και τις διατάξεις για δεύτερη γνώμη κατά την κατάρτιση των αιτήσεων και τη διενέργεια ελέγχων των αιτήσεων, καθώς και εναλλαγή των μελών του προσωπικού στις χώρες καταγωγής των αιτούντων στο πλαίσιο των συστημάτων RBI.
 - στ) απαγόρευση του συνδυασμού της διαβούλευσης με τις κυβερνήσεις σχετικά με τη θέσπιση και τη διατήρηση συστημάτων RBI με τη συμμετοχή τους στην προετοιμασία των αιτήσεων. Ο συνδυασμός αυτός δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων και παρέχει λανθασμένα κίνητρα. Κατά συνέπεια, απαιτείται να απαγορευθεί η εκπροσώπηση συμφερόντων ή η παροχή συμβουλών στον τομέα των δημόσιων υποθέσεων, τόσο για τους διαμεσολαβητές όσο και για τις συναφείς επαγγελματικές ενώσεις. Επιπλέον, οι διαμεσολαβητές δεν θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν οι ίδιοι συστήματα RBI για τις αρχές των κρατών μελών. Οι διαμεσολαβητές θα πρέπει να επιτρέπεται να ενεργούν ως διαμεσολαβητές σε μεμονωμένες αιτήσεις και μόνο όταν προσεγγίζονται από

μεμονωμένους αιτούντες.

- ζ) ένα πλαίσιο παρακολούθησης, ερευνών και κυρώσεων για να εξασφαλιστεί ότι οι διαμεσολαβητές συμμορφώνονται με τον κανονισμό. Η Επιτροπή, οι οργανισμοί της Ένωσης και οι αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να είναι σε θέση να διεξάγουν μυστικές έρευνες, ενεργώντας ως δυνητικοί αιτούντες. Οι κυρώσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν πρόστιμα έως και 25 % των εσόδων και, σε περίπτωση που διαπιστώνονται δύο παραβάσεις, θα πρέπει να οδηγούν στην ανάκληση της ενωσιακής άδειας διαμεσολάβησης.
- Θα πρέπει να θεσπιστεί υποχρέωση των κρατών μελών να υποβάλλουν εκθέσεις στην Επιτροπή σχετικά με τα οικεία συστήματα RBI. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν στην Επιτροπή λεπτομερή ετήσια έκθεση σχετικά με τα συνολικά θεσμικά στοιχεία και τα στοιχεία διακυβέρνησης των συστημάτων τους. Θα πρέπει επίσης να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τις μεμονωμένες αιτήσεις, καθώς και σχετικά με την απόρριψη και την έγκριση των αιτήσεων. Η Επιτροπή θα πρέπει να διενεργεί, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (μεταξύ άλλων, μέσω των αξιωματικών συνδέσμων της σε τρίτες χώρες) και τον Frontex, τελικούς ελέγχους αιτήσεων σε επίπεδο Ένωσης με αντιπαραβολή με τις σχετικές ενωσιακές και διεθνείς βάσεις δεδομένων, και θα πρέπει επίσης να διενεργεί περαιτέρω ελέγχους ασφάλειας και ιστορικού. Σε αυτή τη βάση, η Επιτροπή θα πρέπει να απευθύνει γνώμη στο κράτος μέλος. Η αρμοδιότητα χορήγησης άδειας διαμονής ή μη στο πλαίσιο συστημάτων RBI θα πρέπει να παραμείνει στα κράτη μέλη. Ο τελικός έλεγχος σε επίπεδο Ένωσης θα συμβάλει επίσης στην εξακρίβωση του κατά πόσον έχουν απορριφθεί πολλές αιτήσεις των ίδιων προσώπων.
 - Θα πρέπει να θεσπιστεί σύστημα προηγούμενης κοινοποίησης και διαβούλευσης με όλα τα άλλα κράτη μέλη πριν από τη χορήγηση άδειας διαμονής στο πλαίσιο συστήματος RBI. Εάν ένα κράτος μέλος δεν προβάλλει αντιρρήσεις εντός 14 ημερών, αυτό σημαίνει ότι δεν έχει αντίρρηση για τη χορήγηση άδειας διαμονής¹. Αυτό θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να εντοπίζουν διπλές ή μεταγενέστερες αιτήσεις, καθώς και να διενεργούν ελέγχους σε εθνικές βάσεις δεδομένων που ενδέχεται να μην είναι διαθέσιμες σε επίπεδο Ένωσης.
 - Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποχρεούνται να ελέγχουν αποτελεσματικά τη φυσική διαμονή στην επικράτειά τους και να τηρούν αρχείο της, το οποίο μπορούν να συμβουλευτούν η Επιτροπή και οι οργανισμοί της Ένωσης. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον εξαμηνιαίες περιοδικές συναντήσεις και επιτόπιες επισκέψεις στην κατοικία των ενδιαφερόμενων ατόμων.
 - Προκειμένου να καταπολεμηθεί η φοροαποφυγή, θα πρέπει να θεσπιστούν ειδικά ενωσιακά μέτρα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της καταστρατήγησης του κοινού προτύπου αναφοράς μέσω συστημάτων RBI, ιδίως να ενισχυθεί η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των φορολογικών αρχών².

¹ Παρόμοιο με το σύστημα που ορίζεται στο άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τη θέσπιση κοινοτικού κώδικα θεωρήσεων (κώδικας θεωρήσεων) (ΕΕ L 243 της 15.9.2009, σ. 1).

² Βλ. Preventing abuse of residence by investment schemes to circumvent the CRS (Πρόληψη της κατάχρησης συστημάτων για τη χορήγηση άδειας διαμονής σε επενδυτές με σκοπό την παράκαμψη του ΚΠΑ), ΟΟΣΑ, 19 Φεβρουαρίου 2018· Οδηγία 2014/107/ΕΕ του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2014, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ όσον αφορά την υποχρεωτική αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών στον φορολογικό τομέα (ΕΕ L 359 της 16.12.2014, σ. 1).

- Θα πρέπει να θεσπιστούν κανόνες σχετικά με τα είδη επενδύσεων που απαιτούνται στο πλαίσιο των συστημάτων RBI. Το 75 % των απαιτούμενων επενδύσεων θα πρέπει να αποτελείται από παραγωγικές επενδύσεις στην πραγματική οικονομία, σύμφωνα με τους τομείς προτεραιότητας της πράσινης και ψηφιακής ανάπτυξης στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Οι επενδύσεις σε ακίνητα, επενδυτικά ή καταπιστευματικά ταμεία ή σε κρατικά ομόλογα ή οι πληρωμές απευθείας στον προϋπολογισμό του κράτους μέλους δεν θα πρέπει να αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 25 % του επενδυμένου ποσού. Επιπλέον, οποιεσδήποτε πληρωμές απευθείας στον προϋπολογισμό του κράτους μέλους δεν θα πρέπει να είναι επιλέξιμες ως έσοδα για τους σκοπούς του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.
- Ο παρών κανονισμός θα μπορούσε να βασιστεί στο άρθρο 79 παράγραφος 2 και στα άρθρα 80, 82 και 87 και, επειδή τα συστήματα RBI επηρεάζουν επίσης την ενιαία αγορά, στο άρθρο 114 ΣΛΕΕ.

Πρόταση 3: μια νέα κατηγορία ιδίων πόρων της Ένωσης συνιστάμενη σε έναν «μηχανισμό προσαρμογής συστημάτων CBI και RBI»

- Δεδομένου ότι όλα τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της Ένωσης αντιμετωπίζουν τους κινδύνους και το κόστος των προγραμμάτων CBI και RBI που εφαρμόζουν ορισμένα κράτη μέλη, δικαιολογείται ένας κοινός μηχανισμός για την αντιστάθμιση των αρνητικών συνεπειών των προγραμμάτων CBI και RBI. Επιπλέον, η αξία της πώλησης ιθαγένειας ή θεωρήσεων κράτους μέλους συνδέεται εγγενώς με τα δικαιώματα και τις ελευθερίες της Ένωσης που απορρέουν από αυτές. Με τη θέσπιση μηχανισμού προσαρμογής συστημάτων CBI και RBI, οι αρνητικές συνέπειες που βαρύνουν όλα τα κράτη μέλη αντισταθμίζονται μέσω της εν λόγω συνεισφοράς στον προϋπολογισμό της Ένωσης. Πρόκειται για ζήτημα αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών που διαθέτουν συστήματα CBI και RBI, των λοιπών κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Για να είναι αποτελεσματικός ο μηχανισμός αυτός, η εισφορά που πρέπει να καταβληθεί στην Ένωση θα πρέπει να οριστεί σε τουλάχιστον 50 % της πραγματοποιηθείσας επένδυσης.
- Ο μηχανισμός θα μπορούσε να θεσπιστεί δυνάμει του άρθρου 311 ΣΛΕΕ, σύμφωνα με το οποίο «η Ένωση προκρίνεται με επαρκή μέσα για την επίτευξη των στόχων της και την επιτυχή εφαρμογή των πολιτικών της», συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας «να καθιερώνει νέες κατηγορίες ιδίων πόρων ή να καταργεί υπάρχουσα κατηγορία». Περαιτέρω μέτρα εφαρμογής θα μπορούσαν να εγκριθούν με τη μορφή κανονισμού. Κάτι αντίστοιχο έγινε για τον ίδιο πόρο πλαστικών που εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2021. Η επιλογή αυτή συνεπάγεται μια μάλλον χρονοβόρα διαδικασία επίσημης έκδοσης απόφασης για τους ιδίους πόρους, η οποία συνδέεται με τις αντίστοιχες εθνικές συνταγματικές απαιτήσεις για την έκδοσή της. Αυτό θα μπορούσε να συνδυαστεί με τη νομική βάση του άρθρου 80 ΣΛΕΕ, το οποίο κατοχυρώνει «την αρχή της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ άλλων και στο οικονομικό επίπεδο», μεταξύ άλλων στον τομέα της μετανάστευσης.

Πρόταση 4: στοχευμένη αναθεώρηση των νομικών πράξεων στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

- Η Επιτροπή έκανε ένα ευπρόσδεκτο βήμα συμπεριλαμβάνοντας τα συστήματα RBI στη

δέσημη νομοθετικών προτάσεων της της 20ής Ιουλίου 2021 για την αναθεώρηση των νομικών πράξεων στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ιδίως όσον αφορά τους διαμεσολαβητές. Θα πρέπει να συμπεριληφθούν δύο επιπλέον στοιχεία:

- α) δημόσιες αρχές που ασχολούνται με την επεξεργασία αιτήσεων στο πλαίσιο συστημάτων RBI θα πρέπει να συμπεριληφθούν στον κατάλογο των υπόχρεων οντοτήτων δυνάμει νομικών πράξεων στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ιδίως στο άρθρο 3 σημείο 2 της πρότασης κανονισμού σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (2021/0239 (COD)).
- β) α μεγαλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με αιτούντες στο πλαίσιο συστημάτων RBI μεταξύ των αρχών των κρατών μελών δυνάμει νομικών πράξεων στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ιδίως μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Πρόταση 5: στοχευμένη αναθεώρηση της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες

- Η Επιτροπή θα πρέπει, όταν υποβάλλει τις αναμενόμενες προτάσεις της για τις αναθεωρήσεις της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες, να περιορίζει τη δυνατότητα των υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν αποκτήσει διαμονή στο πλαίσιο συστήματος RBI να επωφελούνται από ευνοϊκότερη μεταχείριση βάσει της εν λόγω οδηγίας. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την τροποποίηση του άρθρου 13 της ισχύουσας οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες και τον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής της με τη ρητή εξαίρεση των δικαιούχων των συστημάτων RBI.
- Η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει ότι η νόμιμη και αδιάλειπτη διαμονή πέντε ετών, όπως απαιτείται από το άρθρο 4 παράγραφος 1 της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες, δεν καταστρατηγείται μέσω των συστημάτων RBI, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας ότι τα κράτη μέλη επιβάλλουν στους αιτούντες αυστηρότερους ελέγχους και υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων.

Πρόταση 6: διασφάλιση ότι οι τρίτες χώρες δεν διαχειρίζονται επιζήμια συστήματα RBI/CBI

- Τα συστήματα CBI τρίτων χωρών θα πρέπει να συμπεριληφθούν στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1806 ως ειδικό στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν αποφασίζεται εάν θα συμπεριληφθεί μια συγκεκριμένη τρίτη χώρα στα παραρτήματα του εν λόγω κανονισμού, δηλαδή ως παράγοντας για τη λήψη απόφασης σχετικά με τις τρίτες χώρες των οποίων οι υπήκοοι απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης. Αυτό θα πρέπει να ενσωματωθεί στον μηχανισμό αναστολής των θεωρήσεων που προβλέπεται στο άρθρο 8 του εν λόγω κανονισμού και στην προγραμματισμένη παρακολούθηση.
- Θα πρέπει να προστεθεί νέο άρθρο στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τη θέσπιση κοινοτικού

κώδικα θεωρήσεων (κώδικας θεωρήσεων)³, σχετικά με τη συνεργασία με τρίτες χώρες για τη σταδιακή κατάργηση των οικείων συστημάτων CBI και την ευθυγράμμιση των συστημάτων τους RBI με τον νέο κανονισμό που προτείνεται στο πλαίσιο της ανωτέρω πρότασης 2. Το νέο αυτό άρθρο θα μπορούσε να ακολουθήσει τη λογική του άρθρου 25α του ισχύοντα κώδικα θεωρήσεων, το οποίο παρέχει θετικά και αρνητικά κίνητρα σε τρίτες χώρες προκειμένου να μετριαστούν οι κίνδυνοι που ενέχουν τα συστήματα CBI και RBI τρίτων χωρών.

- Για τις υποψήφιες χώρες, η πλήρης σταδιακή κατάργηση των συστημάτων CBI και η αυστηρή ρύθμιση των συστημάτων RBI θα πρέπει να αποτελούν σημαντικό μέρος των κριτηρίων προσχώρησης.

³ EE L 243 της 15.9.2009, σ. 1.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η ιθαγένεια της Ένωσης μπορεί να συγκριθεί με την έκπληξη που επιφυλάσσεται στους τηλεθεατές του «Antiques Roadshow» που μεταδίδεται από το BBC: ένα φαινομενικά άχρηστο αντικείμενο αποδεικνύεται εξαιρετικά πολύτιμο. Οι περισσότεροι πολίτες της Ένωσης δεν γνωρίζουν ότι στη σοφίτα του σπιτιού τους υπάρχει ένας θησαυρός: η ιθαγένεια της Ένωσης. Την επιθυμούν διακαώς όχι μόνο πολλοί άνθρωποι ανά τον κόσμο που ονειρεύονται να εργαστούν στην ΕΕ, αλλά και ορισμένοι από τους πλουσιότερους ανθρώπους του κόσμου. Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αναγνώρισαν γρήγορα μια επιχειρηματική ευκαιρία: με την προσχώρησή τους στην Ένωση, η αξία των εθνικών διαβατηρίων τους ξαφνικά εκτοξεύτηκε. Ακόμη και το εμπόριο ταχέων διαδικασιών για την απόκτηση ιθαγένειας μέσω της διαμονής, ή της απόκτησης της ιθαγένειας τρίτης χώρας που προσφέρει απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για ταξίδια στην Ένωση, φαίνεται να είναι πολύ επικερδές. Ουσιαστικά, οι κυβερνήσεις πωλούν κάτι που δεν τους ανήκει: την ιθαγένεια της Ένωσης.

Μολονότι τα συστήματα βάσει των οποίων πωλούνται «χρυσά διαβατήρια» και «χρυσές θεωρήσεις» ονομάζονται κατ' ευφημισμό «συστήματα χορήγησης ιθαγένειας σε επενδυτές» (CBI) και «συστήματα χορήγησης άδειας διαμονής σε επενδυτές» (RBI), οι αιτούντες δεν ενδιαφέρονται πραγματικά να επενδύσουν. Τα εθνικά συστήματα που απαιτούν επενδύσεις στην πραγματική οικονομία και συνοδεύονται από σοβαρούς ελέγχους δεν προσελκύουν κανέναν ή προσελκύουν λίγους μόνο αιτούντες. Οι αιτούντες αναζητούν ξεκάθαρα το σύστημα CBI/RBI με το χαμηλότερο κατώτατο όριο και όχι τη χώρα με τις καλύτερες επενδυτικές ευκαιρίες. Όπως έχουν καταδείξει επανειλημμένα ερευνητές δημοσιογράφοι, τα συστήματα CBI και RBI συνδέονται με τη διαφθορά και το έγκλημα και μπορούν να χρησιμεύσουν ως κερκόπορτα της Ένωσης για «βρώμικο χρήμα» και παράνομες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Τα συστήματα CBI/RBI αποτελούν απειλή για την ασφάλεια στην Ευρώπη και για τη δημοκρατία μας. Η αντίθεση με τη μεταχείριση των προσφύγων ή των διακινούμενων εργαζομένων, ή των πολιτών της ΕΕ με διπλή ιθαγένεια που έχουν γεννηθεί στην Ένωση, είναι σκανδαλώδης.

Από το 2014 το Κοινοβούλιο ζητεί να απαγορευτούν τα συστήματα CBI/RBI, αλλά μέχρι στιγμής η Επιτροπή δεν έχει υποβάλει προτάσεις. Η Επιτροπή, μολονότι ισχυρίζεται ότι δεν διαθέτει νομική βάση για ανάληψη νομοθετικής δράσης, κίνησε διαδικασία επί παραβάσει κατά της Κύπρου και της Μάλτας τον Οκτώβριο του 2020. Τον Ιούλιο του 2019, πριν από την εκλογή της από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Πρόεδρος της Επιτροπής Von der Leyen δεσμεύτηκε να ανταποκριθεί στα αιτήματα του Κοινοβουλίου για νομοθετικές προτάσεις «με νομοθετική πράξη, με πλήρη σεβασμό προς τις αρχές της αναλογικότητας, της επικουρικότητας και της βελτίωσης της νομοθεσίας». Αυτή η νομοθετική πρωτοβουλία του Κοινοβουλίου πληροί απολύτως όλα αυτά τα κριτήρια.

Η ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων θα οδηγήσει στη σταδιακή κατάργηση των χρυσών διαβατηρίων και θα ρυθμίσει τα συστήματα RBI έτσι ώστε να πάψουν να είναι ελκυστικά για τους διεφθαρμένους. Τα προτεινόμενα μέτρα θα αντιμετωπίσουν διάφορες πτυχές του θέματος: έλεγχος των αιτούντων, απαιτήσεις διαμονής, είδος επένδυσης, κίνδυνοι νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και φοροδιαφυγής. Προβλέπει επίσης ότι τα έσοδα από την πώληση της ιθαγένειας και των δικαιωμάτων διαμονής περιέρχονται στον προϋπολογισμό της Ένωσης, καθώς προέρχονται εξ ολοκλήρου από τα οφέλη που προσφέρει η ιδιότητα του μέλους της Ένωσης.

Μέχρι στιγμής, τα κράτη μέλη διστάζουν να εξετάσουν το θέμα, σε σημείο να αρνούνται να συμμετάσχουν σε συνομιλίες. Ωστόσο, το γεγονός ότι η χορήγηση ιθαγένειας αποτελεί αποκλειστική εθνική αρμοδιότητα δεν μπορεί να δικαιολογήσει την αδράνεια όταν θίγονται το δίκαιο και οι αξίες της Ένωσης. Η ιθαγένεια της Ένωσης και η διαμονή στην Ένωση δεν αποτελούν εμπόρευμα. Είναι καθήκον όλων μας να την προστατεύσουμε.